

LEOPOLD

5/2016

**DNES
splatený
vyše
tristoročný
dlh...**

Prvý historický sprievod mestom v sebe ukrýval veľa symbolov

Pomenovanie brán a bastiónov sprevádzali výstrely z kanóna i hlahol zvonov

V minulosti bývalo zvykom, že brány a bastióny významných pevností bývali pomenované. Tak to malo byť aj v prípade našej pevnosti, no napokon návrh názvov jej jednotlivých častí zostal neuzavretý a neuskutočnený, pretože okrem cisára Leopolda I. sa k nemu krátko po vzniku pevnosti vyjadroval aj vtedajší pápež Alexander VII. Cisár sa však nerozhodol, či podľa vtedajšieho pápeža, od ktorého očakával finančnú pomoc pri dostavbe pevnosti, bude pomenovaný len jeden bastión alebo dokonca jedna z brán. Návrh názvov vypracoval poľný maršal Louis Raduit de Souches, jeden z najschopnejších vojvodcov 30-ročnej vojny a protitureckých vojenských akcií na Slovensku, okrem iného aj veliteľ pevnosti Komárno. Bol to práve on, čo rozhodoval o umiestnení leopoldovskej pevnosti a zároveň rozhodoval o všetkom podstatnom pri jej výstavbe a napokon do funkcie inštaloval aj jej prvého veliteľa plukovníka Ritha.

Vedenie mesta a väznice sa rozhodli pri príležitosti 160. výročia pretvorenia pevnosti na väznicu vrátiť čas o asi 350 rokov späť a uskutočniť požehnanie a pomenovanie bastiónov pevnosti podľa pôvodného návrhu poľného maršala de Souches. „Výročie väznice sa nám zdalo byť jedinečnou príležitosťou na to, aby sme splatili tento malý dlh pevnosti a opatrili sme jej časti názvami počas požehnania jej brán a bastiónov, ktoré by uskutočnil kaplán väznice Rastislav Firment. Symbolicky mali túto slávnosť sledovať postavy odede do kostýmov práve tých, ktorí stáli pri vzniku Leopoldova a vyjadrovali sa aj k jednotlivým názvom – teda najmä poľný maršal de Souches, cisár Leopold I. a pápež Alexander VII.,“ hovorí Juraj Hladký. Napadlo mu osloviť vedenie väznice a v spolupráci s ňou oživiť a uskutočniť túto zabudnutú myšlienku. Vedeniu väznice sa nápad zapáčil a začali sa dlhé prípravy, počas ktorých sa kadečo zapochodu menilo, predsa len sa pôvodnú ideu aj bez skúseností či generálnej skúšky všetkých zainteresovaných podarilo celkom dobre naplniť.

A tak na pozvanie štatutárky sa zběhlo v piatok 30. septembra do Leopoldova obyvateľstvo Mestečka a okolia, aby sa prišli pozrieť na historický sprievod vedúci od Kostola sv. Ignáca k západnej bráne pevnosti, pred ktorou sa uskutočnilo slávnostného a skutočné požehnanie a pomenovanie brán.

Na začiatku sprievodu v dobovom oblečení kráčala štabtrichtárka s richtárskou palicou opatrenou stuhami v mestských farbách. Keďže skutočná štabtrichtárka bola práve v tom čase na oficiálnom ceremoniáli vo väznici, dôstojne ju zastúpila v tejto funkcii jej pravá ruka Marieta Patajová. V richtárkinom sprievode kráčali aj skutoční prisázní (Ladislav a Stanislav Piovarčioví), nesúci mestské insígnie – vlajku mesta a štandardu s vyobrazením pevnosti – a takisto bubnujúci obecný hlásnik (Marek Petrus), ktorý podchvíľou vyhlásil, akej udalosti sa obyvatelia stanú svedkami. Za nimi kráčali bubeníci a vojaci – šermiari a delostrelci – z trnavskej skupiny historického šermu Hector, nesúci na vysokej žrdi uhorskú zástavu. V polovici cesty vystriedali mestského bubeníka a doslova predviedli frontovú bubenícku šou, ktorou sprevádzali sprievod až po západnú bránu. Za nimi kráčali neozbrojení i ozbrojení vojaci v husárskych uniformách (Roman Gajdoš, František Burda a príslušníci ZVJS), ktorí sprevádzali cisárskeho adjunkta (Juraj Hladký) a pobočníka poľného maršala de Souches (Igor Krajčovič), nesúceho zvinutý veľký, na tvrdenom plátne maľovaný nákres pevnosti s pomenovanými bránami a bastiónmi. Zaujímavosťou je, že nákres vyhotovil jeden z odsúdených a po požehnaní bude exponátom múzea väzenia alebo bude zdobiť rokovaciu miestnosť. Za nimi sa majestátne niesol na tátošovi poľný maršal de Souches vo vojvodcovskej zbroji (Stanislav Števo), ktorého sprevádzali traja jazdci v historických uniformách (spolupracovníci a spolupracovníčky Leopoldovského jazdeckého klubu Oklahoma) a tvorili zároveň čestnú stráž koču, na ktorom sa k pevnosti viezol cisár Leopold I. (Slavomír Dzvoník) s manželkou Margarétou Teréziou (Katarína Lopuchová). Panovnícky sprievod uzatvárali ďalší dvaja jazdci a nasledoval ho sprievod, ktorý bol pre slávnosť najdôležitejší. V jeho popredí kráčal s misijným krížom mních (Martin Majtán), za ním miništranti (Jozef a Michal Šantaví), v slávnostnom rúchu odetý kaplán väznice Rastislav Firment a Jeho svätosť Alexander VII. (Martin Vnučko). Sprievod pozostávajúci z troch desiatok postáv uzatváral člen pápežskej osobnej stráže (David Filip) a vojak odetý do historickej uhorskej uniformy (Marek Bajtala).

Historický sprievod postupoval cez námestie, kde ho sprevádzali zbiehnuvší sa obyvatelia a deti, pokračoval cez historický most na Trolaskoch, ktorý bol kedysi jedinou spojniciu mesta s pevnosťou. Spred pevnosti, kde sa už sústredili pri príležitosti výročia väznice ocenení príslušníci, sa dodaleka niesli tóny slávnostných melódii a vojenských maršov v podaní Hudby Ministerstva vnútra SR, a tá zároveň víťala prichádzajúci sprievod. Moderátor odetý

do historického kostýmu (Martin Jurčo) zároveň divákovi predstavoval prichádzajúcich členov historického sprievodu a ich význam v dejinách pevnosti. „V sprievode boli okrem spomínaných najvyšších osobností vtedajšej Európy zástupcovia všetkých významných období starej pevnosti – vojaci odetí do kostýmov z kuruckého obdobia, keď bola pevnosť viac ráz obliehaná a dokonca sa v nej tlačili peniaze z núdze, vojaci, ktorých uniformy reprezentovali obdobie protinapoleonovských bojov, keď sa pevnosť pripravovala na obranu pred Napoleonom, ale aj v uniformách z obdobia bojov medzi cisárskou a maďarskou armádou v rokoch 1848 – 49, keď jediný raz po dlhých obliehaniach a bombardovaní nad západnou bránou zaviala biela zástava. Usilovali sme sa tak personifikovať galériu tých najzávažnejších období z dejín pevnosti, aby sa symbolicky na slávnostnom požehnaní a pomenovaní zúčastnili všetci, ktorí v pevnosti žili v tých najťažších obdobiach,“ hovorí J. Hladký.

Vojenská hudba naďalej sprevádzala prichádzajúce delegácie. Tí dôležití vystúpili na pódium, ktoré zostali strážiť vojaci a jazdci, ďalší sa rozostavili popri západnej bráne. K nej po mnohých desaťročiach prichádzal koč s dvojzáprahom – tentoraz privážal dokonca cisára a jeho manželku. Na pódium napokon vystúpili cirkevní predstavitelia, od ktorých sa očakávalo slávnostné požehnanie a pomenovanie častí pevnosti. To už adjunkt predstavil dôvod stretnutia: „Z poverenia Jeho cisársko-kráľovskej výsosti Leopolda I. sme prišli sem, k pevnosti Leopoldov, zvanej aj Leopoldopolis, Leopoldstadt, Leopoldina, Lipótvár a Gečit Újvár, aby sme naplnili panovníkov úmysel a podľa odporúčania Dvorskej vojnovnej rady stali sa svedkami požehnaní a pomenovania brán a bastiónov tejto pevnosti.

Návrh pripravil ctihodný poľný maršal de Souches a predkladá ho Jeho výsosti Leopoldovi Prvému a Jeho svätosti Alexandrovi Siedmemu s týmto vysvetlením:

Pomenovať západnú bránu pevnosti názvom **Alessandrina** na počesť občianskeho priezviska Jeho svätosti pápeža odpočívajúceho v Kristu Pia V., ktorý nosil v reholi meno Michelle Alessandrino. Námorná liga, ktorú vytvoril, definitívne porazila v Roku Pána 1571 osmanské námorníctvo. Názov hlavnej brány Leopoldova, Alessandrina, nech teda prinesie rovnaký úspech tejto pevnosti na súši, aký mal pontifex Alessandrino na mori. Východnú bránu pomenovať názvom **Gonzaga**, aby niesla meno skvelého bojovníka proti Osmanom a všetkým nepriateľom Svätej ríše rímskej maršala Hanibala Gonzagu, prezidenta Dvorskej vojnovej rady vo Viedni, a aby tak bola dostatočnou výstrahou pre všetkých narušiteľov tejto krajiny.

Bastión zľava strážiaci západnú bránu bude so súhlasom Jeho svätosti Alexandra VII. pomenovaný jeho cteným občianskym priezviskom **Chigi**. Nech je tak naveky uchované, že Jeho

svätosť finančným darom prispela na výstavbu tejto pevnosti, ktorú hneď od jej počiatku nazývali Prvou baštou kresťanstva. Bastión obraňujúci západnú bránu sprava a ďalšie bastióny od neho počítajúc, budú nazvané podľa susediacich častí tohto kraja takto: **Ungaria, Boemia, Moravia, Silesia a Austria**, teda v reči Slovákov v Horných Uhrách žijúcich: **Uhorsko, Čechy, Morava, Sliezske a Rakúsko**, aby navždy zostal zachovaný jednotný duch monarchie pod záštitou rodu Jeho Veličenstva, oddaného služobníka Božieho.“

Cisársky adjunkt v cisárovom mene požiadal Alexandra VII. o jeho súhlas s požehnaním. Vtedy pobočník slávnostne odniesol a uhorským vojakom stojacim pred západnou bránou odovzdal zvinutý náčrt pevnosti s jej pomenovanými časťami. Vojaci ho za sprievodu slávnostnej skladby rozvinuli a k hosťom sa prihovril kaplán väznice Rastislav Firment, ktorý aj slávnostne požehnal a podľa 350-ročného návrhu poľného maršala de Souches pomenoval západnú bránu a na rozvinutom pláne aj východnú bránu a všetkých šesť bastiónov. Zvinutý a požehnaný náčrt pevnosti s jej pomenovanými časťami napokon pobočník odovzdal ako ochranný glejt súčasnému najvyššiemu kommandantovi Leopoldovi plk. Michalovi Halásovi a vzápätí sa na oslavu tohto aktu na niekoľko minút rozozvučali všetky zvony na Kostole sv. Ignáca. Tie však hostia pred pevnosťou nepočuli, pretože na povel kapitána zazneli štyri výstrely z kanóna umiestneného neďaleko brány Alessandriny.

Slávnosť pomenovania bastiónov doplnila ešte jedna: poľný maršal de Souches pred vzácnym auditóriom uviedol do života dve nové knihy o pevnosti a meste. Po tomto akte cisársky adjunkt ukončil slávnostné zhromaždenie vyhlásením: „*Tým v mene Jeho cisársko-kráľovskej výsosti i Jeho svätosti pokladáme dnešnú našu úlohu pri festungu Leopoldstadt za ukončenú a ponechávame túto pevnosť opatrenú udelenými insígniami v správe jej komandstva a vojakov mocnárstva. Aby sa ukázalo, že tu vyrozprávané príbehy sú pravdivé, vyzývam našich žoldnierov a delostrelcov, aby napravo od brány Alessandriny a pri bastióne Ungaria predviedli svoju udatnosť a to, ako sú pripravení pred dobyvateľom brániť túto pevnosť.*“

Najvyšší kommandant (riaditeľ väznice) zároveň úctivo povolal pozvaných hostí a ocenených príslušníkov do veliteľskej budovy a členovia historickej skupiny Hector vo vyschnutej

vodnej priekope pevnosti pri západnej bráne predviedli ukážky práce s kanónom, mečmi i ďalšími zbraňami. Zároveň do svojho interaktívneho vystúpenia zaangažovali deti, ktoré si v dynamických scénkach mohli vyskúšať prácu s mečom či dlhými palicami, ale pri múroch pevnosti sa aj zoznámiť s jazdcami, poľným maršalom, koníkmi či dokonca previezť sa v cisárskom koči. Pohľad od západnej brány tak pripomínal situáciu, keď pred stáročiami okolie pevnosti využívali vojská na bezpečné utáborenie sa a oddych pod jej hradbami. Okrem ukážok bojov a práce so zbraňami tu vojakov aj všetkých,

čo sa prišli pozrieť, totiž čakal vo veľkom odľukujúcom kotle dovárajúci sa guláš a výnimočné šišky, keďže sa pripravovali v kuchyni pevnosti, resp. väznice. Záujemcovia si tu zároveň mohli kúpiť aj spomínané knižky. Napokon sa členovia historického sprievodu po malom hodovaní pobrali naspäť na námestie a ku Kostolu sv. Ignáca, kde sa s nimi mohli odfoťiť deti a ostatní záujemcovia.

„Teším sa, že sa nám spolu s riaditeľstvom väznice podarilo počas jedinečného aktu po prvý raz predstaviť pevnosť aj trochu ináč – ako historický objekt so svojou veľkou, ale neznámou históriou,“ povedala primátorka mesta. Viacerí obyvatelia si však postažovali, že hoci by sa na túto slávnosť prišli pozrieť, boli v práci. „Žiaľ, väznica nie je kultúrny dom, v ktorom sa dá podujatie zorganizovať hocikedy. Je to inštitúcia so svojím prísnyim režimom a bezpečnostnými opatreniami. Uskutočniť takéto podujatie len tak by bolo takmer nemožné. Program pred väznicou bezprostredne nadväzoval na program, ktorý mali príslušníci ZVJS vnútri väznice. Za ústretové pokladám zo strany väznice, že umožnili program napláňovať tak, aby sa uskutočnil až o 15. hodine, teda keď už sú školáci väčšinou doma, no zároveň pre väznicu v najnevhodnejšom čase, pretože vtedy odchádza veľa jej zamestnancov domov a pri západnej bráne je vtedy najväčší pohyb. Napriek tomu zariadili všetko tak, aby slávnosť nič nenarušilo. Začiatok podujatia sme vopred avizovali okrem bežných spôsobov i prostredníctvom základnej a materskej školy, aby si rodičia prípadne vedeli zorganizovať čas. A preto sme po 16. hodine ešte napláňovali možnosť stretnúť sa s členmi historického sprievodu v krátkom programe znovu na námestí. Hoci nás mrzí, že viacerí nemohli podujatie navštíviť, dúfame, že to nebolo posledné podujatie pred väznicou, ktoré by mohlo sprítomniť niektoré z udalostí, ktoré sa kedysi v pevnosti odohrali,“ dodal Juraj Hladký.

Podakovanie primátorky a autora myšlienky uskutočniť pomenovanie brán a bastiónov v rámci ich požehnania patrí vedeniu väznice, pánovi kaplánovi a pánovi farárovi, všetkým dobrovoľným hercom z Leopoldova, Hlohovca, Trnavy, Červeníka, Horných aj Dolných Zeleníc, inšpicientke Veronike, Pavlovi Galbičkoví z Leopoldovského jazdeckého oddielu Oklahoma a jeho kolegyniam a kolegom, ktorí nezaváhali a na jeho unuváciu prišli do Leopoldova na svojich koňoch napriek nie veľmi šťastnému času začiatku podujatia, Stanislavovi Števovi, členom neformálnych skupín Skarabeus a Kreatívni ľudia – Zdravší Leopoldov (aj za pomoc pri ostatných podujatiach), pracovníčkam mestského úradu, ktoré sa postarali o obsluhu, predaj kníh a rozvoz všetkého potrebného, rodinám Kaiserových a Moravčíkových, Petrovi Haluzovi z PD Podolie, členom historickej skupiny Hector, ďalším jednotlivcom a návštevníkom podujatia.

Záznam z požehnaní a pomenovania brán pevnosti si môžete pozrieť na internetovej stránke <https://www.youtube.com/watch?v=eKlkzriq2iM>.

(bereg-, foto: VM)

Dve nové knihy o Leopoldove uviedol do života poľný maršal

Krátko po požehnaní a pomenovaní bastiónov pevnosti, na počesť ktorých delostrelci pod bránou Alessandrina (západnou bránou) vypálili niekoľko slávnostných výstrelov, vyzval cisársky adjunkt štadtrichtárku Mestečka Teréziu Kavuliakovú a generálneho riaditeľa ZVJS plukovníka Milana Ivana, aby predstúpili pred poľného maršala. Maršalov pobočník im odovzdal dve nové knižky o pevnosti a jej okolí, ktoré práve vydali, a priložením meča na tieto knihy sa rozhodol poľný maršal Louis Raduit de Souches (Stanislav Števo), ako sám povedal, „uznať ich za pamäť oných čias a odporúčať ich celej pospolitosti na všeobecný úžitok ducha a pamäť tohto miesta.“

Prvou z nich je **druhá časť publikácie Staviator**. Nadväzuje na úvodný zväzok z roku 2009 a podrobne spracúva témy, ktoré autori avizovali ešte v prvom zväzku. Úvodné kapitoly sa zameriavajú na obdobie premien a veľkej prestavby starej pevnosti (vtedy už invalidovne) na trestnicu, keď väzni boli spočiatku ubytovaní najčastejšie v kaze-matách, často bez prístupu denného svetla, a obdobie rokov 1856 – 58, keď tu bola prechodne zriadená aj veľká robotáreň pre talianskych galejníkov. Čitatelia sa dozvedia i o prvej amnestii v podmienkach väznice, o neuskutočnenej návšteve cisára, o tom, ako si vo väznici našiel úkryt pred cisárskou políciou spisovateľ a demokrat Ludvig Storch, i to, že väzni zorganizovali medzi sebou finančnú zbierku a nechali slúžiť sv. omše v kostoloch na okolí za šťastný pôrod cisárovnnej Sissi, a mnoho ďalších príbehov z obdobia začiatkov väznice.

Ďalšia časť publikácie približuje náročné súžitie mesta a pevnosti s riekou Váh. Motívom pre túto kapitolu bolo výročie pamätnej povodne na Váhu z roku 1813. Práve táto povodeň istotne zničila mnohé

domy v Mestečku a výrazne poškodila aj Kostol sv. Ignáca natoľko, že sa obyvatelia museli obrátiť na svetského patróna kostola grófa Erdődyho s prosbou, aby pomohol pri jeho oprave. Čitatelia sa v nej dočítajú o starších aj mladších povodniach na Váhu i Dudváhu v Leopoldove a jeho bezprostrednom okolí tak, ako ich zaznamenali kronikári, príležitostní básnici či bežní obyvatelia a ako ich rekonštruovali odborníci – hydro-

lógovia. Povodne ohrozovali a ničili nielen domy a hospodárske stavby, ale najmä mosty. Kapitola prináša aj informácie o nich a takisto o starej mýtnici cez Dudváh a strážnici leopoldovskej pevnosti s názvom Vigilia Leopoldenses, ktorá ešte donedávna stála pri liehovare. Most pri nej naprojektoval známy uhorský (slovenský) kartograf Samuel Mikovíni, veľmi blízky spolupracovník Mateja Bela. Toto i niektoré ďalšie zobrazenia starších mostov v okolí Leopoldova sú uvedené v publikácii. Nasledujúca časť knižky rekonštruje dlhý a nie veľmi známy príbeh duchovnej správy pevnosti a Mestečka, ale i príbeh kostola vo väznici, krypty pod ním a ďalších pamiatok. Úvodná kapitola sa zameriava na začiatky duchovného života v Mestečku i pevnosti, ktorého formovanie do veľkej miery ovplyvnila existencia jezuitskej rezidencie v pevnosti. Jej pátri sa starali aj o duchovné potreby obyvateľov Mestečka a okolia. Kapitola uvádza dostupné okolnosti vzniku kostolov

v pevnosti i Mestečku, uvádza zoznam pátrov, ktorí tu pôsobili, a sprostredkúva životopis i činnosť azda najvýznamnejšieho z nich – Mikuláša Kellia, ktorého si dejiny vybrali, aby sa stal symbolom komplikovaných konfesiónálnych vzťahov 17. storočia, pretože bol superior – predstavený jezuitskej misie v období, keď v pevnosti boli väznení protestantskí kňazi.

Starší výskum Viliama Srdoša a novšie archívne výskumy umožnili zistiť, že v pevnosti stáli dva kostoly a že novší Kostol sv. Leopolda vznikol okolo roku 1700. Podarilo sa sčasti zrekonštruovať aj jeho inventár a zistiť osudy niektorých artefaktov – obrazov, sôch či kníh. Matriky zasa prezradili, že v krypte tohto kostola bolo pochovaných podstatne viac ľudí, ako sa predpokladalo. Knižka uvádza niekoľko svedectiev o okolnostiach búrania kostola a ničení krypty a ďalších pamiatok v 50. rokoch minulého storočia a takisto mapuje zachované pozostatky niektorých vzácných náhrobníkov i osudy ľudí, čo boli pod nimi pochovaní. Čitatelia

sa dozvedia aj o existencii dvoch zaniknutých kaplniek vo väznici a ďalších cirkevných pamiatok a ich osudov. Knižka je na vyše 180 stranách bohato opatrená vzácnymi archívnymi snímkami a fotografiami zo súčasnej pevnosti – väznice. K tým najvzácnejším patria fotografie tajomných a ináč neprístupných kazemát, ktoré doteraz neboli nikdy fotografované, ale aj ďalšie zábery zvnútra pevnosti a fotografie jednotlivých artefaktov.

Druhou knižkou je **Príbeh Leopoldova** s podnázvom **História a súčasnosť pevnosti a väznice**, ktorú vydalo vedenie ÚVTOS a ÚVV Leopoldov. Tá sa tematicky viaže len na objekt pevnosti a väznice. Na sto stranách reprezentatívna plnofarebná publikácia s pevnou väzbou stručnou a pútavou formou spracúva príbeh a osudy pevnosti a jej obyvateľov. Prvá kapitola približuje vojenské dejiny pevnosti, osobitne si všíma stavebno-technický vývin pevnosti, čitateľa vťahuje do viacerých peripetií kuruckého obliehania, všíma si všeobecný úpadok významu pevností a hľadanie ich novších spôsobov využívania. Napokon rekonštruuje priebeh bojov medzi cisárskymi a maďarskými vojskami v rokoch 1848 – 49, keď pevnosť kapitulovala.

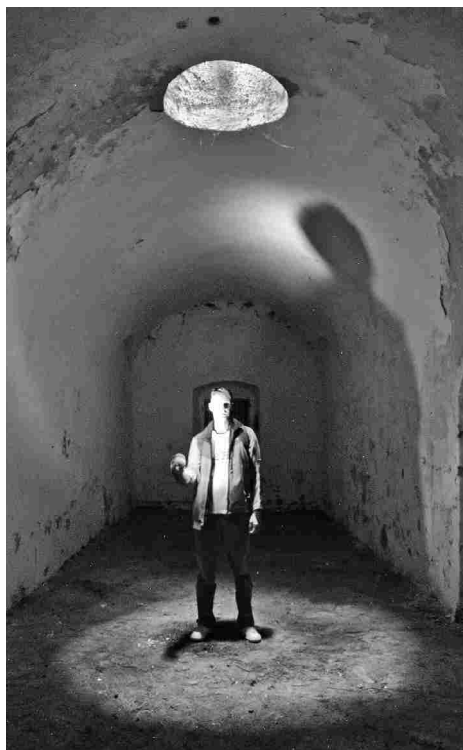
V druhej rozsiahlej kapitole autori spracúvajú prerod pevnosti na väznicu a jej mladšie dejiny. Osobitne zaujme napr. kapitola o období, keď väznicu v rokoch 1858 – 1862 riadila rehoľníčka, energická matka predstavená Friederika Baumgartnerová, ktorej vnímanie výkonu trestu napokon do praxe v celom Rakúsko-Uhorsku neskôr priviedol reformátor väzensťva Emil Tauffér, zároveň neskorší riaditeľ tunajšej väznice. Publikácia mapuje, ako sa v živote väznice a jej osadenstva podpísali obidve svetové vojny a prechody frontu, ale po prvý raz umožňuje spoznať aj tragiku 50. – 60. rokov na pozadí väzenských osudov politikov, kňazov, básnikov, intelektuálov i bežných ľudí, čo sa dajakým spôsobom hoci i fiktívne prehresili voči vtedajšej politickej mašinérii. Publikácia odkrýva aj príbeh prvých vzbúr

a útekov z väznice, predstavuje prvé disciplinárne tresty a osobitne sa venuje vzbuře odsúdeným v roku 1990 a tragickej masacre, ktorá nasledovala o rok neskôr.

Tretia kapitola predstavuje súčasnú väznicu ako celok a nezainteresovaným umožňuje urobiť si predstavu o spôsobe a podmienkach výkonu trestu odňatia slobody alebo výkonu väzby. Čitateľ sa dozvie dokonca čo-to aj o bezpečnosti a ochrane väznice, o jednotlivých oddeleniach, výrobných prevádzkach a účelových zariadeniach. Publikáciu dotvára množstvo zobrazení a fotografií pevnosti, jej intravilánu, budov a ich inventára či ľudí, ktorí v rôznych kontextoch prišli dočinenia s ňou. Predstavuje tak ojedinelú knižku, ktorá pútavo, prehľadne, ale stručne predstavuje príbeh pevnosti a väznice.

Obidve publikácie si záujemcovia môžu zakúpiť na mestskom úrade.

(ra, foto VM)

Leopoldov ako Patrón architektúry

Už v poradí 15. ročník architektonickej súťaže CE•ZA•AR (Cena Slovenskej komory architektov za architektúru) 2016 priniesol okrem oceňovania architektov v stabilných kategóriách aj jednu novinku, a to ocenenie za osobitný prínos pre rozvoj architektúry na Slovensku, ktorý nie je vyjadrený architektonickým dielom. Organizátori túto cenu nazvali výstižne – Patrón architektúry. Po prvý raz ju spolu s cenami v ostatných odborných kategóriách odovzdali na galavečere, ktorý v priamom prenose vysielala aj Dvojka RTVS večer 6. októbra. A prvé historické ocenenie v tejto kategórii architekti odovzdali leopoldovskej samospráve, resp. primátorke mesta Terézii Kavuliakovej a jej predchodcovi Milanovi Gavorníkovi za vypísanie najväčšej architektonickej súťaže na verejnú budovu v dejinách samostatnej Slovenskej republiky.

Prečo je cena taká dôležitá, sa uvádza v odôvodnení, z ktorého vyberáme: „Obaja laureáti ocenenia svojím konaním preukázali vysokú morálnu a osobnostnú zodpovednosť za kultúru a kvalitu spoločenského života občanov mesta, keď sa rozhodli budovu mestského úradu – jedného z hlavných identifikátorov miest – obstaráť transparentne a odborne formou architektonickej súťaže. ... Aj vďaka tomu, že otázka nového mestského úradu bola riešená transparentne a odborne formou architektonickej súťaže, nové vedenie mesta v procese plynule nadviazalo tam, kde predchádzajúce skončilo. Aj to je dôkazom politickej vyspelosti oboch laureátov.“

Na margo toho jedna z architektiek dodala, že na Slovensku je prax, že podobné projekty sa dodávajú konkrétnemu architektovi, ktorý ho ďalej realizuje podľa svojich predstáv. Leopoldovská samospráva sa rozhodla ísť ináč: v zmysle finančného stropu dať voľné ruky všetkým, ktorí by sa chceli uchádzať o vyprojektovanie novej budovy, a vybrať tak pre Leopoldov najlepší návrh. Mesto tým získalo 51 projektov, teda pohľadov na to, aká budova by čo najviac zohľadňovala potreby mesta a zároveň vizuálne zapadla do jestvujúcej architektúry. Spomedzi nich odborná porota, v ktorej mala zastúpenie aj samospráva a architekti z Leopoldova, vybrala víťazný projekt a odporučila ho zastupiteľstvu a vedeniu mesta, ktoré sa rozhodli ďalej financovať jeho rozpracovanie. Opodstatnenosť takéhoto postupu sa

ukázala aj v tom, že v anonymnom hlasovaní na prezentácii projektov sa zhodli obyvatelia na tom istom projekte, ktorý vybrala odborná komisia. Touto súťažou získali aj sami architekti, pretože mali možnosť zapojiť svoje návrhy do širokej súťaže a práve takýmto spôsobom sa môže ďalej posúvať aj vývin súčasnej architektúry a nazeranie na ňu.

Prvé ocenenie tohto druhu na Slovensku prevzali obidvaja nominovaní a súčasná primátorka sa krátko po ukončení udeľovania cien zúčastnila na tlačovej konferencii. Veľkú zásluhu na tom, že Leopoldov sa vybral cestou verejnej a anonymnej súťaže architektonických návrhov, má Ing. Arch. Ondrej Marko, člen komisie investičných činností, územného plánovania, výstavby a životného prostredia pri Mestskom zastupiteľstve v Leopoldove. Hoci od študentských čias žije v Bratislave, napredovanie Leopoldova mu leží na srdci a svojimi návrhmi stimuluje odbornú diskusiu v komisii aj zastupiteľstve. V rámci galavečera sa na pódium objavil aj on, pretože návrh prístrešku a lávky na Straníku, ktorý vypracoval so svojimi kolegami, sa stal víťazom CE•ZA•AR 2016 v kategórii Exteriér.

(jh)

Klasici výhru za najlepší guláš darovali škôlke

Jubilejný desiaty ročník varenia gulášov v Spolkovej záhrade mesta vyšiel tak, ako si to organizátori želali – s príjemným počasím, dobrou návštevnosťou, sviežou hudbou v podaní kapely Coverage a hlavne s dobrou víkendovou náladou. A jubilejnej desiatke zodpovedal aj počet tímov, ktoré sa do súťaže prihlásili. Pravda, ten posledný tím, hoci najstabilnejší, nebol súťažný, pretože bol mestský.

Účastnícke tímy začali svoje guláše pripravovať už doobeda, aj keď najvčasnšie do Spolkovej záhrady prišli tí, ktorí sa starali o mestský guláš. Nakrájajú zemiaky, mäso, cibuľu a pripraviť všetko potrebné na dobrý mestský guláš, si zobrali za svoje najmä pani Kamenárová, Karabová, Bistáková, Ďurišová, Petrášová, Gažíková, Kožíková a Krausová a pomáhali im Pavel Zlámalá, Matej Jančár, Stanislav Luha, Kristián Vida a Kreatívni ľudia – Zdravší Leopoldov, ktorých reprezentovali Martin Majtán a Jozef Šantavý. Šéfkuchárskou varechou v kotloch s mestským gulášom krútila Dalimíra Štitáková a postupne sa nezameniteľná vôňa začala šíriť aj z ostatných kotlíkov súťažiacich, ktorí svoje tímy nazvali priehladnými, ale aj tajuplnými názvami: Nohejbalisti, Lányiovci, Holky z našich škôlky, Susedia z Piešťanskej, Skipperi, Traja moskytieri, Siví jastrabi, Habaneros a Klasici.

Kedže mestským gulášom začali návštevníkov gazdinky hostiť už o 15. hodine, bol dostatok času zapojiť sa aj do sprievodných a už tradičných súťaží, ktoré pre nich a členov jednotli-

vých gulášových tímov pripravili členovia leopoldovského nohejbalového klubu. Našiel sa teda dostatok odvážlivcov, ktorí si prišli zahádzať leopoldovskou mrežou, ale aj zatŕkať klince do podlažky o najmenší počet úderov. To sa medzi mužmi po rozstreloch v trojici Roman Opat – Vladimír Kekiš – Dušan Dechet najlepšie podarilo Romanovi Opatovi. S ním sme sa stretli aj pri vyhodnocovaní súťaže mužov v hode leopoldovskou mrežou, kde sa umiestnil takisto na prvom mieste s hodom dlhým 7,45 m. Druhé miesto obsadil Dušan Dechet (7,3 m) a tretie Roman Gubán (4,95 m).

V dievčenskej a ženskej kategórii leopoldovskú mrežu najďalej odhodila Andrea Opatová (5,85 m), po nej Andrea Kekišová (4,95 m) a Vladimíra Horváthová (4,92 m). Víťazi aj víťazky sa potešili pekným cenám, ktoré do súťaží venovali Nohejbalový klub Leopoldov, Mária Kuchtová – Kvetinárstvo LILA, Vinotéka Barčák a SDT Slovák. Za všetkých ceny odovzdal prezident nohejbalistov Dušan Slovák a medzi nimi sa prvý raz objavila aj originálna cena pripomínajúca Oscara, avšak s vyobrazenou replikou súťažnej mreže.

S blížiacim sa večerom doväľali sa aj ostatné, teda súťažiacie guláše. Ich chuť, konzistenciu, farbu, stupeň prípravy a ďalšie ukazovatele posudzovala tento rok porota v zložení Dr. Roland Osvald ako predseda, Zuzana Luhová, Ján Sporimský a profesionálny kuchár Peter Serdel. Po sčítaní bodov posudzovateľov pre anonymné vzorky vyšlo najavo, že na prvých miestach sa umiestnili dlhoročné leopoldovské gulášové tímy: Klasici (tím manželov Cuperových; 26 bodov), ktorých sme v minulých rokoch poznali pod viacerými inými názvami, na druhom mieste s 25 bodmi sa umiestnili Nohejbalisti (tím Dušana Slováka a nohejbalistov) a o tretie miesto sa podelili s rovnakým bodovým hodnotením (21 bodov) Lányiovci (Zuzana Lányiová s rodinou) a Skipperi (tím Romana Opata a Dušana Decheta). Ceny im s pozdravom od dovolenkujúcej pani primátorky odovzdal jej zástupca a hovorkyňa víťazov Anna Cuperová pri preberaní 100-eurovej výhry venovala cenu so žičlivým poďakovaním riaditeľke materskej školy Helene Foltánovej. Všetkým súťažiacim budú môcť priniesť spomienku na tohtoročné guláše darčeky s mestskou tematikou. Záver večera patril zapáleniu symbolickej vatry pri príležitosti Slovenského národného povstania pod gesciou dobrovoľných hasičov a tanečným párom, ktoré na parket prilákal kvalitný repertoár v podaní kapely Coverage.

(jh)

Farebné námestie

s nočnými jazdcami a ohňovou show

S nápadom oživiť podjesenný park a navliecť ho do pestrých jesenných farieb a dobrej nálady prišli členky a členovia neformálnej skupiny Skarabeus. S podporou primátorky mesta pripravili prvú Leopoldovskú night ride, akú občas zvyknú organizovať troška v inej podobe veľké mesta. Preto aj ten anglický názov, ktorý by sme inak mohli preložiť ako Leopoldovská nočná jazda. Hlavnými menovateľmi celého podujatia sa stali svetlo, farba a pohyb. V piatok 23. septembra tak mohol prísť medzi 18. a 21. hodinou do parku ktokoľvek, komu je blízky pohyb so spaľovaním vlastnej energie, s akýmkoľvek nemotorovým vozidlom.

Organizátori park a prístupovú cestu cezeň vopred uzavreli, odstránili betónové kocky zabráňujúce prejazd cez park a k slovu sa tak dostali kolobežkári, bicyklisti, korčuliari... – prosto všetci s chuťou urobiť si zopár okruhov v centre mesta či nasat energiu zo stretnutia v parku. Na stromy osadili desiatky lampiónov, ozdobili stromy svetelnými reťazami a na zem nainštalovali farebné svetlá a svetlomety, aby sa jazda večerným parkom účastníkom páčila.

O osvetlenie sa navyše postaral každý jazdec, keďže všetci dostali hneď na začiatku farebné náramky. Prvá jazda patrila najmladším. Medzitým malé trampolíny vyskúšali najmenšie deti aj s mamičkami a tie väčšie si už zapalovali ploché sviečky, ktoré púšťali na vodu vo fontáne. Občas sa dajaká prevrátila, ale to sa zasa rýchlo napravilo, takže potme vyzerala fontána ako prístav s rozsvietenými loďami. Medzitým sa hostia mohli ponúk-

nuť rôznymi nápojmi a menej- aj viacenergetickými dobrotami a nápojmi, ktoré priamo na námestí pripravovali pracovníčky mestského úradu.

Po prvom behu predviedli dámy v športovom cvičení na trampolínach a cestičky námestia opanovali blikajúci starší cyklisti a kolobežkári. Ako prekvapenie aj pre organizátorov prišiel návštevník s koníkom, o ktorého sa zaujímali mnohé deti, ale úsmev či dokonca smiech na tvárach návštevníkov spôsobili aj dvaja páni v županoch, montérkach a dobrom prestrojení, ktorí prirúčali na káre a stali sa nielen regulárnymi, ale aj absolútne najoriginálnejšími jazdcami Leopoldovskej night ride. *„To bolo na celom podujatí skvelé. Že prišli aj ľudia, ktorí dobrovoľne, bez vyzývania prišli urobiť zážitok iným,“* hovorí jedna z organizátoriek Mária Moravčíková.

Na kolobežke si dala jednu jazdu aj pani primátorka, ktorá bola moderátorkou celého večera. To už námestie vďaka tme a farebným svetlám pripomínalo rozprávkovú krajinu a tomu-

to efektu dodala skutočnú korunu nádherná ohňová show na jednom zo zelených ostrovov parku, ktorú predviedli Daniela Hrušová a Veronika Fitošová. Program sa tak natiahol ešte asi o hodinu dlhšie a s poslednými odchádzajúcimi hosťami sa už organizátori dali do zhášania svetiel a upratovania rozveseleného nočného námestia...

(jh, foto:VM)

Dôchodcovia zo Šanca navštívili kraj pod Duklou

Využívajúc posledné krásne dni babieho leta, rozhodlo sa občianske združenie Šanec zorganizovať pre svojich členov 26. a 27. septembra výlet po východoslovenských pamiatkach.

Po nočnej jazde vlakom, keď sme vystúpili v Kysaku, nás čakal zájazdový autobus, ktorý nás zaviezol až do poslednej dediny východného Slovenska – Vyšného Komárnika. Práve tu sa nachádza Duklianský priesmyk – pamätné miesto urputných bojov druhej svetovej vojny. V známom Údolí smrti bojovali naši vojaci pod vedením generála L. Svobodu. Práve počas tri mesiace trvajúcich ťažkých bojov padlo v tomto úseku veľa vojakov a práve na tom mieste vyrástol aj ich pamätník. Rýchlovýťahom sme sa dostali na rozhľadňu vo výške 50 m, odkiaľ sme si mohli prezrieť celé údolie, dokonca aj časť Poľska. Vďaka krásnemu slnečnému počasiu sme mali tento kraj ako na dlani.

V popoludňajších hodinách sme sa doviezli do Bardejovských kúpeľov. Po prehliadke areálu kúpeľného mesteka sme pokračovali do centra Bardejova. Tu sme navštívili chrám zasvätený sv. Egídiovi, ktorého počiatky siahajú do 13. storočia. V ňom sa nachádza oltár Narodenia Pána, ktorý patrí medzi najkrajšie, najcennejšie a umelecky najhodnotnejšie krídlové oltáre na Slovensku. To bol aj jeden z dôvodov, pre ktorý ho pápež Ján Pavol II. povýšil na Baziliku minor. Potom sme absolvovali prehliadku starobylého bardejovského Radničného námestia.

Ďalší deň sme navštívili Prešov. Prostredníctvom sprievodkyne sme sa postupne zoznamovali s tým najkrajším, čo mesto ponúka. Či už to boli bohaté renesančné a barokové meštianske domy s pavlačovými dvormi alebo gréckokatolícky kostol, kde sú uložené relikvie biskupov Petra Pavla Gojdiča a Vasiľa Hopku, pamätník vojakom, ktorí padli v 2. svetovej vojne, rímskokatolícky Kostol sv. Mikuláša alebo jedinečná socha koňa, vytvorená z podkov – možno práve preto sa Prešovčanom v nárečí hovorí *Koňare*. Na záver sme navštívili Solivar, ktorý je dnes už mestskou časťou Prešova. V tamomšom múzeu sme poodkryli tajomstvá ťažby a spracovania soli, tejto azda najznámejšej a najcennejšej pochutiny.

Opäť plní zážitkov, poďakujúc sa šoférovi, ktorý nás priviezol späť do Kysaku a bezpečne nás rozvážal po celé dva dni, sme spokojní nasadli do vlaku a šťastne sme sa vrátili domov – do nášho Leopoldova.

Michal Adamkovič

Krumpoldovské hody nezastrašila ani búrka

Čo spája *krumple* a Leopoldov? Odpoveďou je, že podujatie Krumpoldovské hody. Tento originálny názov si na návrh bývalého primátora Ladislava Piovarčiho osvojili aj ostatní členovia kultúrnej komisie a povýšili ho tak na názov podujatia, ktoré sa premiérovou predstavilo minulý rok vďaka nápadu Eleny Slamkovej pod názvom *Leopoldovské krumplové hody*. Tak ako úrodu každý rok skúša počasie, tak to bolo aj s Krumpoldovskými hodami, pretože obloha sa v sobotu 13. septembra podchvíľou zlovestne zatiahla a hrozila búrkou. Napokon bola príroda zhovievavá a búrka ukázala svoju silu nad mestom až vtedy, keď sa podujatie blížilo k svojmu záveru.

Zámerom podujatia aj v tomto roku bolo zabaviť sa pri súťažiach, posediť si pri kvalitnom jedle, príjemnej hudbe, stretnúť svojich známych či možno aj vymeniť si recepty na prípravu dobrých *krumplových* jedál alebo rady na to, ako vypestovať čo najväčšie *krumple*. Ešte kým sa o pol druhej na námestí rozbehli prvé súťaže, v školskej jedálni pripravovali bryndzové halušky, zemiakové placky a šúľance pani kuchárky a priamo na námestí im pomáhali šikovné asistentky. Ponuku tuhých pokrmov dotvárala ponuka vína a piva z reštaurácie Nový Pranie a o príjemnú hudbu sa postarala skupina Omega z Červeníka, ktorej sa veru podarilo do tanca priviať aj niektoré gazdinky – napokon, ako sa na pravé hody patrí. Našťastie, premenlivé počasie Leopoldovčanov a Neleopoldovčanov neodradilo a v príjemnej atmosfére sa tak mohlo začať s avizovanými súťažami. Po pol druhej sa uskutočnili prvé tri súťaže: v šúpaní zemiakov na rýchlosť, o najdlhšiu ze-

miakovú šupku a deti ukázali svoju šikovnosť a kreativitu v tvorivej dielni o najzaujímavejšieho zemiakové pandrláka.

Gazdinky zo svojich kuchýň zasa priniesli na inšpiráciu aj v podobe súťažných jedál slané aj sladké dobroty vyhotovené zo zemiakov, ktoré ochutnala príležitostná komisia a vyhodnotila tie najoriginálnejšie a zároveň najchutnejšie spomedzi nich. A nechýbali ani vždy svojím výsledkom prekvapujúce súťaže o najzaujímavejší tvar zemiaku a o najväčší zemiak. Víťazov jednotlivých kategórií, ktorých ocenili komisie aj primátorka mesta, uvádzame samostatne.

Podakovanie organizátorov za čas, ktorí venovali Leopoldovu a Leopoldovčanom, patrí Mirke Ďurákovej, Evke Hudákovej, sl. Kleštincovej, Lýdia Ďurišovej, Márii Krausovej, Márii Gažíkovej, Marte Kožíkovej, Anne Kamenárovej, Lídi Vjaterovej, Olge Zennerovej, Andrejke Izakovičovej, Pavlovi Zlámalovi, Matejovi Šitákov, Gustávovi Zennerovi, Martinovi Majtánovi, Jozefovi Šantavému, Klaudii Svobodovej, Jánovi Sporimskému, Stanislavovi Piovarčimi, Anežke Benkovej, Zuzane Luhovej, celej rodinke Halášových, Monike Zacharovej, Ľubošovi Kusému a Rolandovi Osvaldovi.

Najlepšie slané jedlo

1. miesto p. Bláhová
za zemiakové pirohy
2. miesto
p. Pavelková za zemiakové slimáky
3. miesto
p. Birčáková za zemiakové pagáčky

Najlepšie sladké jedlo

1. miesto
p. Slamková za zemiakovo-
-lekvárovo-orechové koláčky
2. miesto
p. Kyjaci
3. miesto
p. Pavelková za lokše s lekvárom

Šúpanie zemiakov na rýchlosť

p. Suchánek

Najdlhšia zemiaková šupka

Jana Nováková

Najkrajší panák formou tvorivej dielne

Dominika Križovenská

Najzaujímavejší tvar zemiaka

Rodina Ondrišová

Najväčší zemiak

Jozef Danišovič (1,7 kg)

(jh, foto: iv, VM)

Milé prekvapenie harmonikárov

Začiatok septembra v Leopoldove už tradične patrí harmonikárom a známej prehliadke s názvom Vráťme Slovensku harmoniku. Ostatný deviaty ročník bol však špecifický vo viacerých smeroch. Účastou prekvapili najmä moravskí harmonikári a milovníci heligónok z ďalších regiónov, ktorí sa síce vopred do prehliadky neprihlásili, no o podujatí sa dozvedeli z vysielania RTVS – Rádia Regina, a tak pricestovali s celými zoskupeniami aj na poslednú chvíľu. Hoci tohtoročný program bol naozaj našponovaný, organizátorom – primátorke Terézii Kavuliakovej a Ingrid Vidovej – sa ho podarilo skoncipovať tak, že nikto do Leopoldova nepricestoval zbytočne. Slovom podujatie sprevádzala Klaudia Svobodová. Prehliadku otvorila naša Mestečanka hodinovým pásmom a prichádzajúcich účastníkov – hrajúcich aj počúvajúcich – naladila na spoločné melódie. Postupne sa publiku predstavili skladbami, neraz sprevádzanými spevom, Anton Antal s manželkou Štefániou z Hlohovca, Jaroslav Rehor z Maďuníc, ktorému asistovali jeho priatelia Juraj Patrikár z Trakovíc, Pavol Benkovič z Vysočiny na Morave a Miroslav Boris z Hlohovca. Typickým účastníkom, ktoré-

mu harmonika prirástla k srdcu, bol aj Igor Čekan zo Sliacha. „*Harmonika je môj rýdzo amatérsky koníček a pretkáva takmer všetky moje životné príbehy. Som síce samouk, ale v našej rodine sa dedí od môjho pradedu až po mojich vnukov.*“ Pokračovali Róbert Trčka z českého mestečka Jimramov, Jaroslav Ujlaky z Hlohovca, ktorý ináč pôsobí v speváckom súbore Peterský hlas a vlastní až trinásť harmoník, z Česka ďalej skupina Jarabinky Ládu Repku, pán Nečas a Josef Krupica z Bojanovic, z tohto moravského harmonikárskeho eldoráda prišli aj Karel Havlík a Jaroslav Drápela, manželia Vachanovci zo Šulekova, Jozef

Sloboda a leopoldovská star Daniel Ondria. Milým prekvapením bola aj účasť vernej heligonkárky Anny Celleryovej zo Senice, ktorá vydala viacero hudobných nosičov so svojimi nahrávkami a do Leopoldova chodila od začiatku prehliadky. Vynechala azda len predchádzajúci ročník.

No a na záver sme si nechali ešte jedného účastníka – Jána Šeryho zo Šulekova, ktorý má leopoldovské podujatie každý rok zapísané vo svojom kalendári. Ako mládenec pôsobil vo folklórnej skupine Šulekovo a hrá a spieva aj na svadbách, oslavách a tam, kde sa páčia ľudové melódie. Tento rok predstavil svoje interpretácie valčíkov Otecko môj, mamka moja, Včielka, polky Maryša a skladby Za našou dedinou, za ktoré ho primátorka ocenila Cenou primátorky.

„*Program sme pôvodne plánovali uskutočniť na Námestí sv. Ignáca, no keď sme sa dozvedeli, že pán Valko v Spolkovej záhrade podvečer plánuje žánrovo podobné podujatie, rozhodli sme sa sily spojiť,*“ hovorí Ingrid Vidová o ďalšej časti programu, ktorá už bola v gescii Marka Valka. V rámci neho sa predstavili v podobe šláger parády Martin Jakubec a Bežanka, Kysucký prameň, Dušan Grúň, Maja Velšicová, Stano Vitáloš a Vega vo vydarenom komerčnom programe, ktorý prilákal veľa návštevníkov aj na tanečnú plochu.

(jh, foto: jh, iv)

LEOPOLDOVČANIA VERZUS KAMIÓNY

Už dlhšie sa obyvatelia Trnavskej cesty sťažujú na problémy, ktoré im spôsobuje parkovanie nákladných automobilov pred bytovkami na tejto ulici. Primátorka a vedenie mesta sa zaoberali aj petíciou od občanov bývajúcich na Trnavskej ceste, požadujúcich umiestnenie dopravnej značky zákaz zastavenia pred bytovým domom.

Keďže mesto nie je vlastníkom tejto komunikácie a Trnavská cesta (pôvodná komunikácia II/513) je majetkom Trnavského samosprávneho kraja), primátorka písomne požiadala Správu a údržbu ciest TTSK, aby osadila dopravné značky B33 zákaz státia s dodatkovou tabuľkou E 10 s platnosťou pre nákladné automobily pred bytovými domami na Trnavskej ceste, a to v oboch smeroch.

Vzápätí vedenie mesta listom vyzvalo spoločnosti Slovenské liehovary a likérky, Meroco, Polnoservis a Enviral, aby si zabezpečili parkovanie kamiónov čakajúcich na vstup do objektu na inom mieste, ako pred bytovými domami na Trnavskej ceste. Systematicky by mala aj tento problém riešiť v krátkej budúcnosti ucelená dopravná štúdia lokality.

(jh)

ZÁKRUTA PRI MESTSKOM ÚRADE NA OPRAVU EŠTE POČKÁ

Vedenie mesta dlhodobo žiada Správu a údržbu ciest Trnavského samosprávneho kraja (SaÚC TTSK) o rekonštrukciu hlavnej cesty vedúcej cez mesto. Problémom sú najmä šikminy pod prídlážbou, ale aj zákruta pri mestskom úrade. Jeden z týchto problémov sa podarilo v zá-

vere októbra vyriešiť aj vďaka červeníckemu cestmajsterstvu SaÚC TTSK, zastúpenému Ing. Milanom Domorackým, ktorý dôsledne mapuje stav ciest v červeníckom obvode a stará sa o čo najrýchlejšiu opravu výtlkov na cestách v ňom. Časť financií sa tak podarilo z cestárskeho rozpočtu, ktorý sa sústreďuje najmä na opravy ciest I. a II. triedy, preinvestovať aj na časti komunikácie na Hlohovskej ceste, ktorá je ináč cestou III. triedy, a to v úseku od začiatku mesta až takmer po Ulicu 1. mája, resp. po tzv. žandárské bytovky. Dôvodom na rekonštrukciu tohto úseku boli čoraz viac sa prepadávajúce časti celej šírky cesty na úrovni zaústenia Gajdičovej ulice.

Na stole SaÚC TTSK v Trnave sú ešte dve žiadosti mesta: jedna o opravu zákruty pri mestskom úrade a vybudovanie vsakovačky na pravej strane cesty, kde sa pre zlý sklon vozovky pri silnejšom daždi v zákrute tvorí doslova nebezpečné jazero. Zatiaľ sa situácia riešila provizórne – zbrúsením najvyšších častí vozovky od mestského úradu, kde cesta má tendenciu „vynášať“ najmä vodičov, ktorí zákrutu nepoznajú. Opatrenie na istý čas pomohlo a cestári navrhujú zopakovať zbrúsenie, kým sa na stabilnejšiu opravu zákruty nenájdu peniaze. Mesto požaduje aj o vyriešenie neodtekania dažďových vôd z cesty na Nádražnej ulici.

(jh)

MENEJ JÁM AJ VODY V MESTE

Okrem cesty vedúcej okolo cintorína sa opravy dočkali aj niektoré nepríjemné jamy, ktoré striehnu najmä na chodcov a cyklistov v niektorých častiach mesta, ale vybudujú alebo opravia sa aj niektoré vsakovacie šachty. Na začiatku novembra tak pribudla na Dlhej ulici nová vsakovačka s uličným vpustom, prepojená s kanalizačným potrubím, a na tej istej ulici sa upravila ďalšia tak, aby bola na úrovni cesty. Cesta na rohu Hollého a Kukučínovej ulice pri malom trojuholníkovom parku sa doplnila tak, aby bola odstránená pomerne hlboká jama. Na Hollého ulici by bolo vhodných viacero podobných zásahov, ale keďže poslanci sa už začali zaoberať možnou rekonštrukciou Hollého ulice a budovaním chodníka na nej a na Kukučínovej ulici, ďalšie zásahy do tejto komunikácie sa neuskutočnili.

Odstránili sa aj jamy na ceste pred šesťdesiatbytovkou z Ulice 1. mája na Gojdičovú ulicu a na Ulici 1. mája. Na Hviezdoslavovej ulici bolo potrebné odstrániť vzduchovú medzeru pod asfaltom, na iných miestach zasa doplniť chýbajúce mreže v žlaboch. Opravy realizovala firma Valo Trebatice s rozpočtom 6 tisíc eur.

(jh)

DHÝ RAD SVETLONOSOV SKONČIL V TAJOMNE VYZDOBENEJ SPOLKOVEJ ZÁHRADE

Ešteže sme nenahradili naše staré preddušičkové sviatky za tie helovínske. Aj preto sa v piatok mohli deti z materskej školy a nielen z nej bez strachu zo strašidiel zapojiť do tradičného lampiónového sprievodu. Okrem malých svetlonov sa pri materskej škole a v parku doň pridali aj tí, ktorí so sebou niesli zapálené vyrezávané tekvice, ale aj tí, čo len tak sa chceli prejst'. A tak sa námestím tahal dlhý svetielkujúci had, ktorý sa pomaly premiestňoval do Spolkovej záhrady. Tam už na ne čakali čarodejníčky a čarodejník (Petra Sládečková, Erika Stanková, Andrej Gažík) v typických kostýmoch a veľkých klobúkoch a nádielkou napolitánok, Marek Valko sa postaral o pohostenie teplým čajom a keksami. Na pódiu aj pod prístreškom sa vynímali rôzne motívy, namosúrené, veselé aj milo sa usmievajúce rozsvietené tekvice, pavúky, netopiere, ba aj smrtky, ktoré na lampiónový večer zapožičala Mária Kuchtová z kvetinárstva Lila.

Z pódia vyzdobeného milými a troška aj strašidelnými kulisami sa deťom prihovarila riaditeľka materskej školy Helena Foltánová

a spolu so zástupcom pani primátorky, ktorá bola práve odcestovaná, pozvali k sebe deti, ktoré by chceli spolu s nimi vyhodnotiť najzaujímavejšiu tekvicu. Napokon sa ukázalo, že dospelácke aj detské rozhodovanie spomedzi mnohých originálnych dielok bolo náročné, a tak určili ceny dve, na ktorých sa zhodla najmä detská porota – pr-

vú za tekvicu sovičku s jemnými folklórnymi vzormi získala Sofia Halášová, ktorej pri vyrezávaní pomáhal ocino, a druhú, cenu sympatie, zasa tekvička s rukami, v ktorých držala červené jabĺčka, posadená do naaranžovanej jesennej záhradky. Spolu s rodičmi ich vytvorili sestry Ninka a Esterka Rumíškové. Veľké poďakovanie zaznelo aj pre tvorcov ostatných pekných a originálnych tekvic, pretože každá jedna z nich pomohla dotvoriť atmosféru pekného tekvicového večera. A keď si všetci poobzerali vystavené tekvice a ďalšie aranžmá, piatkový večer pokračoval detskou diskotékou, ktorú výborne zaujímal niektorí šikovní rodičia s najmenšími deťmi.

(jh)

KONTRABAND NELEGÁLNYCH CIGARIET

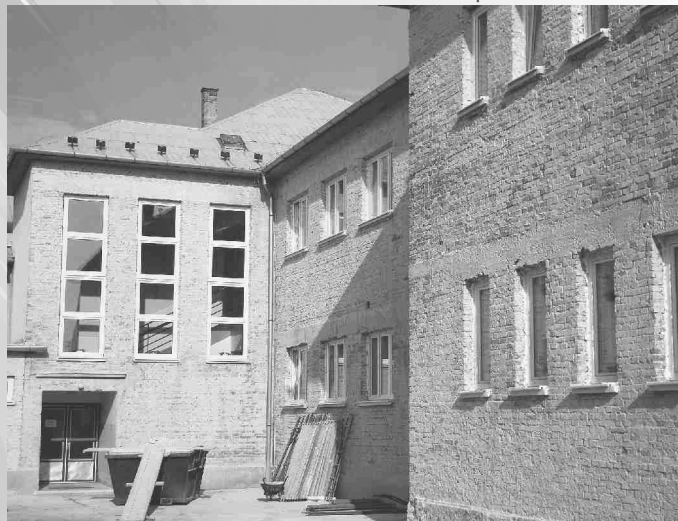
Takmer 103 tisíc nelegálnych cigariet našli colníci v prevádzke predajne reziva v Leopoldove. Ak by sa cigarety dostali k spotrebiteľom, únik na spotrebnej dani ich predajom by predstavoval 10 500 eur. Predposledný augustový týždeň Kriminálny úrad finančnej správy a ich partnerské organizácie v Maďarsku a Rakúsku kontrolovali niekoľko skladov, ktoré boli podozrivé pre nelegálnu výrobu cigariet. V rámci tejto akcie senickí colníci kontrolovali aj spomínanú leopoldovskú prevádzku. Ako informovala hovorkyňa Colného úradu v Trnave Iveta Zlochová, našli v nej spotrebiteľské balenia červených marlboriek s dĺžkou 8 cm, avšak bez

označenia kontrolnými známkami v počte 102 800 kusov. „Vzhľadom na podozrenie z daňového úniku a zo spáchania trestného činu pre porušovanie predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru prípad prevzal vyšetrovateľ KÚFS,“ informovala I. Zlochová.

(ra)

ŠKOLU PRE HAVÁRIU ZAČNE MESTO ZATEPLOVAŤ ASI SKÔR

Už dávnejšie sa na fasáde starej časti školskej budovy začali objavovať praskliny a kde-tu odpadol aj kúsok omietky, ktorá sa oddelila od tehlovej steny. Na začiatku jesene na školskom dvore spadlo z úrovne druhého podlažia už niekoľko väčších kusov omietky a ukázalo sa, že odchlípená omietka má tendenciu opadávať v pomerne veľkých častiach, čím sa stala nebezpečnou. Riaditeľka školy sa ihneď obrátila na vedenie mesta, urobili základné bezpečnostné opatrenia a prizvali znalca, aby posúdil situáciu. Ten vyhodnotil, že ide o havarijnú situáciu a mesto nechalo preventívne strhnúť

omietku zo strany školského dvora z celej starej časti školy. Zároveň primátorka požiadala ministerstvo školstva, ktoré má na havarijné situácie zriadený špeciálny fond, o refundáciu nákladov. Keďže podobné praskliny sa objavujú aj na omietke na východnej strane školy, postupne dôjde k jej odstráneniu z celej starej budovy školy. Predchádzajúce vedenie mesta nechalo vypracovať projekt zateplenia budovy, a tak pred nanesením novej omietky chce mesto, ktoré je zriaďovateľom školy, budúci rok budovu najskôr zatepliť. Zimu teda škola prečká len v svojom tehlovom šate. Na realizáciu bude opäť žiadať financie z ministerstva školstva, no ak to dotáciu neposkytne, bude sa musieť zástupiteľstvo so vzniknutou situáciou pravdepodobne vysporiadať samo na úkor ďalších investičných projektov.

(jh)

UŽ AJ OKOLO CINTORÍNA BEZPEČNEJŠIE

Po ceste vedúcej na Prechodné sa ešte v tomto roku rekonštrukcie dočká aj cesta vedúca okolo cintorína. Aj keď nie v celej svojej dĺžke, pretože na jej časti sa dával nový asfaltový koberec pred niekoľkými rokmi.

Ak bude počasie primerané, do polovice novembra by mohla aj táto cesta sprostredkúvať cyklistom, chodcom i vodičom bezpečnú jazdu či chôdzu.

Ešte na konci októbri sa bagrom upravili krajnice cesty na Cintorínskej ulici tak, aby mohla prebytočná voda stekať do okolitého terénu, čo robilo najväčší problém v dolinke pred cintorínom, kde voda zamrzala a spôsobovala praskanie a drvenie asfaltu. Zároveň sa tak pripraví stabilná šírka cesty pre asfaltovanie. V lokalite od domu smútku zhruba po prvý dom na Kopaniciach, resp. po časť cesty s novým povrchom, sa cesta stabilne upraví do šírky 3 metrov v dĺžke 363 metrov. Na vyzametaný povrch jestvujúcej cesty pribudne 4-centimetrová vyrovnávacia vrstva asfaltu, ktorá zabezpečí aj odstránenie nerovnosti na oboch stranách cesty, a na ňu ešte 4-centimetrový asfaltový povrch. Komisia a zástupiteľstvo tak vybrali spomedzi troch alternatív opravy takú, ktorá má zabezpečiť čo najvyššiu kvalitu a životnosť cesty. Práce bude realizovať víťazná spoločnosť Strabag a za rekonštrukciu mesto zaplatí takmer 18 tisíc eur.

Hoci niektorí občania by privítali aj vybudovanie osvetlenia v tejto lokalite, táto možnosť momentálne nepatrí medzi tie prioritné,

pretože po zotmení obyvatelia cesty okolo cintorína využívajú len ojedinele. Osvetlenie je momentálne vybudované po posledný nový dom na Cintorínskej ulici a potom od cintorína k vlakovej zastávke. Cestujúci obyvatelia Kopaníc, ktorí chodia neradi potme, môžu na cestu domov zo zastávky použiť napríklad Záhradnícku ulicu.

(ber-)

Pamiatky už propagujú informačné tabuľky

Ešte v období reštaurovania mariánskeho stĺpa pred kostolom vznikol nápad označiť najvýznamnejšie pamiatky v meste informačnými tabuľkami. Hoci možno v starom Mestečku bolo pamiatok viac, pri mnohých vojnových udalostiach mohli byť poškodené a časom zaniknúť. Tak to mohlo byť aj v období bojov o pevnosť v rokoch 1848 – 49, keď po silnom bombardovaní pevnosti a mestečka „*króvu ani okna celého nikde nebolo, len jako jenna sem a tam rozhádzaná a dolámná rachotina šetko vizíralo,*“ napísal vo svojom denníku o obliehaní a bombardovaní Leopoldova istý obyvateľ Verešvára Šupka.

Práve preto sa vedenie mesta rozhodlo, že zatiaľ aspoň tie najvýznamnejšie pamiatky, ktoré sa v meste zachovali, opatrí tabuľkami so základnými informáciami o pamiatke. Po viacerých technických a obsahových návrhoch, ktoré pripravili architekt Ondrej Marko a Juraj Hladký, napokon primátorka a zastupiteľstvo vybrali mosadzné tabuľky so stručným textom, uchytené na stene budov alebo v prípade ostatných pamiatok do dlažby pri pamiatke, aby nerušili ich výzor. Povrch mosadzných dosiek je patinovaný, aby navodzovali historizujúci dojem, a realizoval ich Mgr. Art. Rastislav Čeleda.

Tabuľky umiestnené v dlažbe sú kvôli stabilite aj kvôli zabráneniu krádeže spojené s nerezovou tabuľou umiestnenou pod podkladom a pribetónovanou k nemu. Inde sú bezpečne uchytené o podklad. Všetky informačné tabule boli osadené 27. októbra, a to pred mariánskym stĺpom pri kostole, pred pranierom, na rekonštruujúcom sa moste na Trolaskoch, na jeho konci je osadená aj smerová tabuľa informujúca o pevnosti, ďalšie dve sú umiestnené na budove železničnej stanice a na jej staršej predchodkyni, kde je v súčasnosti predajňa potravín. Okrem stručného informačného textu je na tabuľke aj odkaz na internetovú stránku mesta, kde záujemcovia môžu o pamiatkach alebo dejinách mesta nájsť viac informácií. Najmä návštevníci mesta si tak budú môcť aspoň v náznačkovu urobiť predstavu o Leopoldove ako o mladšom historickom mestečku s autentickými dejinami a architektonickými pamiatkami. V budúcnosti pravdepodobne pribudnú aj ďalšie podobné tabule – napr. pri druhom mariánskom stĺpe, pri kaplnke na starom cintoríne a pod.

(jh)

Z futbalu...

Skratka z futbalových trávnikov

Naše A mužstvo sme v časopise opustili po remízovom zápase s Dolnou Krupou (1:1). Leopoldovský káder obohatili Peter Majerník (26), Patrik Prosnan (20) a Daniel Janega (19) a do klubu sa vrátil Ladislav Svitek (33). V skratke sa pozrieme na to, čo sa odvtedy udialo na futbalových trávnikoch. Majstrovský zápas s Borovcami naši odohrali 21. augusta. Po prvom polčase vo vyrovnanej hre naši prehrávali 1:0, no v druhom naši poslali do brány Borovčanov tri góly (Mário Harman, Lukáš Tvrдый, Jozef Beko).

Ďalší zápas naši muži odohrali doma s Cíferom posilneným novým kádrom aj trénerom, čo sa prejavilo už v 13. minúte prvým gólom, ku ktorému v 59. minúte pribudol druhý. V poslednej minúte zápasu sa podarilo stav znížiť Romanovi Kavuliakovi, no na

prípadné zvrátenie výsledku už nebol dostatok času.

Ako nemasťný-neslaný sa ukázal zápas, ktorý sme odohrali v Siladiciach 4. septembra. Nepomohlo ani to, že Siladičania mali za vulgarity na rozhodcu vylúčeného hráča, a tak sa zápas skončil remízou 0:0.

11. septembra sme odohrali zápas doma s TJ Družstevník Voderady. Po príležitosti v prvom polčase Voderadčania viedli a v 48. minúte sa nám podarilo dať si vlastný gól. Nasledovali góly Tvrdeho a Harmana, a tak zápas sme uzavreli remízou 2:2.

Po týždni naši muži vycestovali za víťazom minulej sezóny – do Hornej Krupej. Po kvalitnej hre domácich sme v oklieštenej zostave zinkasovali 3 góly, pričom náš brankár odvrátil viac gólových príležitostí Hornokrupanov.

Prípravka

P.č.	Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body
1.	FO ŠK Modranka	10	8	0	2	54:11	24
2.	ŠK Cífer 1929	10	7	2	1	28:9	23
3.	TJ Družstevník Voderady	10	7	2	1	22:8	23
4.	MTK Leopoldov	10	6	2	2	20:14	20
5.	OFK Bučany	10	6	1	3	27:8	19
6.	ŠK RAPID Hrnčiarovce nad Parnou	10	5	2	3	39:14	17
7.	ŠK Slávia Zeleneč	10	4	2	4	13:14	14
8.	OŠK Zavar	10	3	1	6	16:32	10
9.	OŠK Križovany nad Dudváhom	10	2	0	8	18:39	6
10.	OFK Malženice	10	1	0	9	7:32	3
11.	TJ Družstevník Siladice	10	0	0	10	6:69	0

Domáci zápas s Veľkým Orvištom naši muži odohrali 24. septembra. Bodovú listinu začal písať kapitán mužstva Stanislav Piovarči, ktorý nahlavičkoval prvý gól. Hostia v 50. minúte vyrovnali a do vedenia ich dostal gól v 62. minúte. Stav opäť vyrovnal Piovarči, no zakrátko padli do našej brány ďalšie dva góly, ktoré boli aj výsledkom našich chýb.

Radost však spôsobil zápas, za ktorým naši vycestovali do Dechtíc 1. októbra. Po prihrávke Denisa Ajpeka sa presadil Lukáš Tvrďý a zmenil stav na 0:1, ktorý sme udržali do konca zápasu.

Dorast

P.č.	Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body
1.	FC Horses	10	9	0	1	89:9	27
2.	TJ Slovan Ostrov	10	8	0	2	29:12	24
3.	TJ Družstevník Veľké Kostofany	10	6	2	2	32:22	20
4.	FK Šulekovo	10	6	2	2	46:40	20
5.	TJ Klas Dolné Trhovište	10	6	1	3	49:12	19
6.	TJ Družstevník Trakovice	10	4	2	4	30:30	14
7.	TJ Maďunice	10	3	2	5	24:29	11
8.	TJ Bojničky	10	3	1	6	31:41	10
9.	TJ Družstevník Čhtelnica	10	3	1	6	19:40	10
10.	TJ Družstevník Dolný Lopašov	10	1	1	8	17:58	4
11.	MTK Leopoldov	10	0	0	10	10:69	0

Muži

P.č.	Klub	Z	V	R	P	Skóre	Body
1.	TJ Družstevník Horná Krupá	13	8	3	2	30:11	27
2.	OFK Majcichov	13	8	3	2	16:8	27
3.	TJ Družstevník Dechtice	13	8	1	4	30:18	25
4.	ŠK Cífer 1929	13	8	1	4	21:12	25
5.	ŠK Slávia Zeleneč	13	8	0	5	39:25	24
6.	TJ Družstevník Voderady	13	7	3	3	25:16	24
7.	OŠK Zavar	13	7	2	4	31:17	23
8.	TJ Družstevník Siladice	13	6	2	5	36:28	20
9.	OŠK Dolná Krupá	13	6	2	5	21:17	20
10.	MTK Leopoldov	13	5	4	4	21:18	19
11.	FK Šulekovo	13	5	1	7	31:31	16
12.	TJ Slovan Veľké Orvište	13	4	1	8	25:38	13
13.	ŠK Borovce	13	4	1	8	15:31	13
14.	TJ Slovan Červeník	13	4	0	9	23:31	12
15.	TJ Družstevník Dolný Lopašov	13	2	2	9	11:34	8
16.	TJ Družstevník Brestovany	13	0	2	11	11:51	2

Veľký zápas naši muži odohrali so Šulekovom za veľkého záujmu fanúšikov 9. októbra. Hráči hodnotili prvý polčas tohto rôznymi energiami a emóciami naplneného zápasu pozitívne, hoci sa nepodarilo prekonať šulekovského brankára. Druhý polčas niektorých šulekovských hráčov a ich trénera viac opanovali emócie a typy správania, ktoré na futbalové

trávníky nepatria. Naši chalani sa nevedeli dostať do šance, chýbala im bojovnosť a nasadenie z prvého polčasu. Šulekovčania skórovali v 58. minúte zápasu a výsledok si už ustrážili až do jeho konca.

Po trpkéj prehre sme odohrali zápas s nováčikom v VI. lige – Dolným Lopašovom. V ňom sa našim chalanom v nových dresoch darilo. Po prvom góle, ktorého autor bol Peter Majerník, domáci vyrovňali, no vďaka Harmanovi sa nám zasa podarilo skórovať už v 33. minúte.

Napriek nedobrému začiatku hry s Brestovanmi 22. októbra sa našim najmä po prestávke podarilo ukázať celkom peknú futbalovú hru s výsledkom 2:6. O naše góly sa postarali Majerník, ktorý hlavičkou zakončil Harmanovu akciu, Stano Enderle, postupne sa presadili Beko, Harman a Dušan Krajničák.

Nabudúce zrekapitulujeme úspechy aj neúspechy ostatných našich družstiev.

Podľa Spravodaja MTK Leopoldov, ktorý pripravuje a rediguje Mgr. Martina Radošovská, skratku spracoval berec-.

Na ťahu je holandská šachová megahviezda

Čo iste nikto nečakal, sa stalo skutočnosťou. Prvýkrát sa predstavuje po Judit Polgárovej našim čitateľom v šachovej rubrike aj zahraničný šachový veľmajster, a to nie hocijaký, ale koncom minulého storočia patriaci k svetovej šachovej špičke. Leopoldovskí šachisti si môžu prehrať jeho víťaznú šachovú partiu a tiež vyriešiť šachovú štúdiu. Odpovede **Jana Timmana** na naše zvedavé otázky v krátkom interview sú nasledovné:

❖ Kto vás naučil hrať šach a koľko ste mali vtedy rokov?

Ako osemročného ma naučil hrať kráľovskú hru môj starší brat.

❖ Čím vás priťahuje šachová hra?

Zaujali ma predovšetkým šachové figúrky a spôsob ich pohybu po šachovnici. Všetko vysvetlím v mojej pripravovanej knihe, ktorá vyjde v septembri.

❖ Ktoré úspechy v šachu považujete za svoje najvýznamnejšie?

Dvakrát som hral v turnajoch kandidátov o majstra sveta. Okrem toho som hral v turnajoch, kde som trikrát skončil pred Karpovom (Amsterdam 1981, Mar del Plata 1982 a Rotterdam 1989). V r. 1982 som bol druhý a neskôr tretí v svetovom rebríčku.

❖ Akým spôsobom sa snažíte o popularizáciu šachu v Holandsku?

Šach sa stal populárnym v Holandsku po tom, čo sa stal Max Euwe v r. 1935 majstrom sveta. Neskôr ho oživil záujem o moje dosiahnuté výsledky. Okrem toho som urobil 6-programový kurz šachu pre televíziu v r. 1997 a 1998, ktorý mal mnoho televíznych divákov.

❖ Vychádza v Holandsku šachový časopis?

Mali sme holandský časopis Schaakbulletin do r. 1968. Neskôr sa ním stal New in chess, na ktorom som sa veľkou mierou ako redaktor podieľal od jeho prvých rokov vzniku až doteraz.

❖ Koľko šachových štúdií ste zložili a prečo ich skladáte?

Zložil som niekoľko stoviek šachových štúdií s rôznou tematikou ako, i s retrográdnym spô-

sobom myslenia, keď idú myšlienky naspäť v prepočtoch šachových súperov. Jednu z mojich vyznamenaných skladiel pripájam na uverejnenie vo vašom dvojmesačníku.

❖ **Vykonávate trénerskú činnosť v šachu?**

V súčasnej dobe nie, ale ak by holandská šachová federácia mala záujem urobiť nejaké školenia, tak by som tam svoju účasť rád prijal.

❖ **Poznáte niektorých slovenských šachových veľmajstrov?**

Poznáam Ľubomíra Ftáčnika, s ktorým som v 80. a 90. rokoch minulého storočia hral trikrát. Všetky partie sa skončili remízou. V r. 2011 som sa stretol s Jánom Markošom na Sardínii. Nakoniec som s ním prehral rozhodujúcu partiu.

❖ **Zaviedol sa šach v Holandsku ako povinný alebo nepovinný predmet v škole?**

Nie je to povinné, ale voliteľné. Podmienky by mohli byť oveľa lepšie v tomto smere.

❖ **Aký je váš súčasný šachový život?**

V súčasnej dobe som väčšinou obsadený písaním šachových kníh a článkov v šachovom časopise *New in chess*. Okrem toho trávim čas skladaním šachových štúdií. Hráam len príležitostne v holandskej a nemeckej lige. Neskôr v tomto roku budem viac aktívny: hrám cez leto v Helsingore a v októbri v krátkom zápase proti Karpovovi v Murmansku. Na záver môjho krátkeho interview pozdravujem všetkých priaznivcov kráľovskej hry v Leopoldove!

Za rozhovor ďakuje Gorazd Kollárik

Šachová partia pre zábavu i poučenie

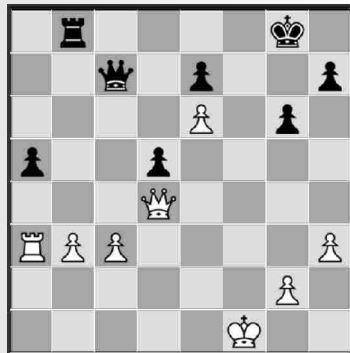
Biely: **Jana Jacková**

Čierny: **Jan Timman**

Czech Trophy rapid 2007

Pircova obr. (B07)

1.e4 d6 2.d4 Jf6 3.Jc3 g6 (Šachoví experti V. Hort a J. Příbyl už v r. 1982 o Pirc-Ufimcevojovej obrane vo svojej monografii napísali, že ju považujú za dobré otvorenie, lebo celkove zodpovedá moderným zásadám šachového boja. Odporúčajú ju nielen pre veľmajstra, ale aj šachistu druhej triedy, pretože v sebe skrýva nespočítateľné možnosti v šachovej stratégii i taktike a stále sa ďalej vyvíja. Takže sa nemôžeme čudovať, že aj J. Timman ju často používa proti ťahu 1.e4.) **4.Se3** (Biely vo štvrtom ťahu má aj iné možnosti: 4.Jf3, f3, Sg5, Sc4) **4. - c6 5.h3 b5 6.a3 a6 7.f4 Sg7 8.Jf3 Jbd7 9.e5 Jd5 10.Jd5 c:d5 11.a4 b:a4 12.V:a4 0-0 13.Sd3 Jb6 14.Va2 Jc4 15.Sf2 Sh6 16.b3 Ja5 17.Dd2 Jc6 18.Se3 a5 19.c3 Vb8 20.Va3 f6 21.0-0 D:e5 22.f:e5 Sg7 23.Sh6** (O niečo lepšie bolo pokračovanie: 23.e:f6 e:f6 24.Sf4 Vb7 25.Ve1 Ve8 26.V:e8+ D:e8 27.Sd6 Sf8 28.S:f8 D:f8 29.Dc1 Dd6 =) **23. - f:e5 24.S:g7 K:g7 25.d:e5** (25.J:e5 V:f1+ 26.S:f1 J:e5 27.d:e5 Se6 28.Dd4 Dc7 29.b4 a:b4 30.c:b4 Db6 31.D:b6 V:b6 32.b5 Vb7 s približne vyrovnanou pozíciou.) **25. - Sf5 26.S:f5 V:f5 27.Jd4 Vf1 28.Kf1 Jd4 29.Dd4 Dc7 30.e6 Kg8** (Pozri diagram!) **31.D:d5??** (Prehrávajúci ťah ako aj: 31.Kf2?? Dh2 32.D:d5 Vf8+ 33.Ke2 Dg1 34.Dd7 Df1+ 35.Kd2 Vf2+ 36.Ke3 De1+ 37.Kd3 Vd2+ 38.Kc4 V:d7 39.e:d7 De6+ s výhrou čierneho; správne mala hrať česká šachistka: 31.Kg1! Vc8 32.Va4 D:c3 33.D:d5 Dc1+ 34.Kh2 Dc7+ 35.Kh1 Vf8 36.Va1 Vf5 37.Dd2 De5 38.Ve1 Dd5 39.De3 Vf6 40.Kh2 Dc6 41.Dd4 V:e6 42.Dd8+ Kf7 43.D:a5 Dd6+ 44.Kh1 V:e1+ 45.D:e1 Dd5 46.Dc3 a mohla udržať partiu na remízu.) **31. - Vd8 32.- De4 Dc3 33.Va2 Dc1 34.Kf2 Vf8 35.Kg3** (35.Ke2 Df1+ 36.Ke3 Dg1+ 37.Kd3 Dd1+ 38.Kc3 Vc8+ 39.Kb2 Dc1

mat.) 35. - Dc7 36.Kg4 h5 37.Kg5 Dc1 38.Kg6 Vf6 39.Kh5 Dh6 40.Kg4 Dg7 a biela sa vzdala.

Jan Hendrikus Timman (* 14. 12. 1951 v Amsterdame) je synom matematika a inžiniera Reiniera Timmana. Už od ranného detstva ho možno považovať za najväčší holandský talent od čias Maxa Euweho (majster sveta v r. 1935). Ako 15-ročný na seba upozornil tretím miestom na Majstrovstvách sveta mládeže do 20 rokov v Jeruzaleme r. 1967. V r. 1970 sa rozhodol pre profesionálnu šachovú kariéru. V r. 1971 sa stal medzinárodným šachovým majstrom a o tri roky neskôr veľmajstrom. Majstrom Holandska bol v rokoch: 1974 až 1976, 1978, 1980, 1981, 1983, 1987 a 1996. Svoju vlasť reprezentoval na šachových olympiádach v rokoch: 1972, 1974, 1976, 1978, 1980, 1982, 1984, 1990, 1992, 1994, 1996, 1998 a 2004. V r. 1984 bol vo výbere tímu Sveta, ktorý hral proti ZSSR. Na druhej šachovnici podľahol Garrimu Kasparovovi v pomere 1,5:2,5 zo štyroch partii. V turnaji kandidátov o majstra sveta r. 1990 v Kuala Lumpur (Malajzia) podľahol exmajstrovi sveta Karpovovi v pomere 2,5:6,5. V nasledujúcom kandidátskom cykle od r. 1991 postupne porazil R. Hübnera a V. Korčňoju 4,5:2,5 a r. 1992 A. Jusupova 6:4, ale vo finále podľahol N. Shortovi 5,5:7,5. Po diskvalifikácii Shorta a Kasparova hral nakoniec r. 1993 proti Karpovovi a prehral 8,5:12,5. V ďalšom cykle r. 1994 vo štvrtfinále podľahol V. Salowovi 3,5:4,5. Svoj max. rating 2680 bodov dosiahol r. 1990. Vo februári tohto roku získal 2559. Je vedúcim redaktorom šachového časopisu *New in chess* a patrí k výborným šachovým analytikom i komentátorom. Jeho manželka je expertkou na tzv. retrográdne šachové skladby. Aj jeho starší brat Ton Timman (* 1948 - 2014) bol šachistom, ktorý ho naučil hrať kráľovskú hru. V ruskom prímorskom meste Murmansk, ktoré v tomto roku oslavuje sté výročie svojho založenia, sa konal 6. až 10. októbra šachový súboj, v ktorom J. Timman porazil A. Karpova v pomere 2,5:1,5, keď tri partie zo štyroch sa skončili remízou. Janovi Timmanovi želáme k jeho významnému životnému jubileu pevné zdravie a nech ešte veľa rokov patrí k popredným svetovým šachistom!

(GK)

Šachové okienko

Skladateľov šachových štúdií nájdeme aj medzi poprednými svetovými šachistami, ku ktorým patril tiež šachový veľmajster **Jan Timman** (* 14.12.1951). Narodil sa v hlavnom meste Holandska - Amsterdame. Titul GM získal v r. 1974 a postupne sa vyšplhal do radov šachovej elity. Medzi jeho turnajové úspechy patrí prvé miesto v Mar Del Plata 1982, Bugojno 1984, Tilburg 1987 a Linares 1988. Tento 9-násobný holandský majster bol stálym uchádzačom o titul majstra sveta v priebehu rokov 1980 a 1990 a v roku 1993 odohral prehraný duel v turnaji kandidátov pre Majstrovstvo sveta FIDE s Anatolijom Karpovom s výsledkom 6 : 2 (13 remíz). V r. 1984 hral za tím „Sveta“ na druhej šachovnici proti tímu ZSSR s Garrim Kasparovom štyri partie so skóre 0:1 pri troch remízach. Napísal aj niekoľko šachových kníh. Je druhým najslávnejším holandským šachistom po Maxovi Euwem. Je mladším bratom Tona Timmana (*1948 - 2014, ktorý nečakane umrel na infarkt) uznávaného šachového spisovateľa. Jeho "The Art of Chess Analysis" možno nájsť v knižnici mnohých šachistov po celom svete.

Na diagrame má biely dvoch nebezpečných pešiakov, z ktorých jednému chýbajú už len dva ťahy do premeny na dámu, čomu môže čierny len ťažko zabrániť. Po ťahoch: 1.e7 Vf8 2.e:f8D? S:f8 3.a5 Sh6 4.Ke4 Je2 5.a6 Jc3+ 6.Kf5 Jb5 7.Sf7 Jc7 8.Sc4 (8.a7 Se3 9.f4 S:a7 10.g5 Jb5 11.Ke6 Sd4 12.g6 Kg4 13.f5 Sg7 14.f6 Jd4+ 15.Ke7 Jf5+ 16.Ke6

Jd4+ 17.Ke5 Jf3+ 18.Ke6 Jd4+ => 8. - Sd2 9.f4 J:a6 10.S:a6 Kg3 11.g5 S:f4 12.g6 Sh6 vznikne remíza. Akým spôsobom dokáže biely poraziť čierneho? Túto otázku kladieme našim čitateľom - riešiteľom. Štúdia získala v jubilejnom turnaji holandského šachového skladateľa Harolda Heijdena pri príležitosti jeho 50. narodenín 5. pochvalnú zmienku, čo je určitý druh vyznamenania. Biely ťahá a vyhrá po akejkoľvek obrane čierneho!

Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 27. 11. 2016. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený. Ako výherca za správne vyriešenie skladby č. 28 bol vyžrebovaný Vladimír Hagara z Trnavy. Blahoželáme!

Riešenie skladby č. 28 (Moravčík): 1.Kd7! hrozí 2.D:d4, Dh1, c4, e4 mat a po obranách 1...b:c3, c:d1D, c1D, Ve5, f5 vyjdú vždy dva z hrozbových matov v rozličných kombináciách.

Naši riešitelia nám ku dvojťažke B. Moravčíka napísali:

Po 1.Kd7 (s bráním voľného poľa e6, ale inak to asi nejde) hrozia 4 maty:

2.D:d4, Dh1, c4, e4. Čierny má 5 obrán, po ktorých vychádzajú dva duálové maty z hrozby: 1. - b:c3 (2.e4, Dh1#), c1D (2.D:d4, e4#), c:d1(2.c4, e4#), Ve5 (2.D:d4, c4#) a f5(2.c4, Dh1#). V komentári k úlohe v Pravde vyslovil B. Formánek polutovanie, že chýba čierna obrana, ktorá by umožňovala aj šiestu možnú dvojicu (2.Dh1, D:d4#). To však nie je problém, stačí premiestniť č. Vh5 na g5 a je tu obrana 1. - S:f2, po ktorej požadovaná dvojica matov vychádza. Sú možné aj ďalšie úpravy pozície, ale týkajú sa len ekonomie, nie obsahu. (Ladislav Packa, Galanta)

Riešením skladby č. 28 je 1.Kd7! so štvornásobnou hrozbou 2.e4, c4, D:d4, Dh1#, pričom po tematických polobranách 1...c1D, c:d1D, f5, b:c3, Ve5, S:f2 sa hrozbové maty po dvojiciach zopakujú. V texte sa píše: „Škoda, že chýba obrana, po ktorej by vyšla aj šiesta možná dvojica: 2.Dh1 a 2.D:d4 mat.“ Ale takáto obrana existuje, je to 1...S:f2. V skladbách, v ktorých je spracovaná viacnásobná hrozba, či témy využívajúce polobrany, je mimoriadne dôležité, aby hlavný obsah nerušili vedľajšie varianty, v ktorých vystupujú tiež polobrany. V skladbe č. 28 je takýchto variantov päť – 1...Va6, Va1,d3, g3, g:h3, navyše dvojicu matov 2.c4, D:d4# neumožňuje iba uvádzaná polobrana 1...Ve5, ale aj 1...Dh7, Dg6! Úvodník s bráním poľa čiernemu kráľovi sa asi ťažko dá nahradiť, ale odstrániť vyššie uvedené nedostatky a ešte aj pár figúr je celkom možné. Vyzeralo by to asi takto: biely - Kh4 Dd1 Vc8 Ve6 Sg3 Ja7 Pc3 e3 (8), čierny - Kd5 Dh8 Vb7 Sd4 Pb3 c2 f6 f7 g4 h6 (10). Mat 2. ťahom.

Riešenie: **1.Vcc6!** hr. 2.e4 mat **A**, 2.c4 mat **B**, 2.D:d4 mat **C**, 2.Dh1 mat **D**, 1. - c:d1D 2. **A, B** 1. - c1D 2. **A, C** 1. - Vb4 2. **A, D** 1. - Dh7 2. **B, C** 1. - f5 2. **B, D** 1. - f:e6 2. **C, D**. V skladbe existuje iba šesť tematických polobrán, žiadny iný čierny ťah nie je obranou proti žiadnemu z hrozbových matov a namiesto 9+12 má skladba 8+10 kameňov. (Juraj Brabec, Bratislava)

Skladba č. 29

Jan Timman

Harold van der Heijden 50 JT

Biely vyhrá (6 - 4)

(GK)

Spoločenská kronika

September – október

2016

Narodili sa

Tobias Masár
Damián Mičko
Jakub Svitek
Kristián Vojtek
Martin Čierny
Eliška Hrabovská
Isabelle Divišová
Ela Juranová
Sofia Stojanovová

Sobášili sa

Ing. Patrik Greguš
a Ing. Monika Svetlíková
Jozef Špilaj
a Jana Pokrývková
Ing. Michal Hargaš
Ing. Michaela Grofčíková

Jubilanti

Ján Ješko
Lubomír Mikuš

Emília Mizeríková

Emília Pavelková

Ján Spišák

Alžbeta Šteinová

Jozef Šušek

Emília Zelenayová

Jarmila Bartovičová

Oľga Ďurišová

Kamila Heldesová

Julian Hesko

Oľga Jurčová

Viera Pelzlová

Jozef Polčík

Stanislav Prokop

Juraj Semenei

Karol Slovák

Bohuslav Ďuračka

Stanislav Irsák

Mária Jakubová

Elena Lubová

Milan Polakovič

Mária Svačinová

Ján Belák

Ján Branický

Jozefa Michalíková

Helena Stankevičová

Adela Pallayová

Mária Strapáčová

Katarína Haulišová

Marta Slivková

Vilma Polčíková

Opustili nás

Anna Kadlecová

Milan Košlab

Otília Gonová

Ján Repický

Mária Haulišová

Oľga Patajová

Emília Slamková

Emil Kandráč

Julián Vančo

Ing. Albín Zoller

Zuzana Blažová

Teodor Pecháč

Pripravila

Mgr. Viera Lietavová.

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 30. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Moravčíková, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Cena výtlačku: 0,33 EUR. (10 Sk) Náklad: 499 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: november 2016

momentky z vydarených podujatí

Foto: Vojtech Moravčík, Ingrid Vidová